

Катерина А. Алексеева

Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: 0000-0003-1129-0771

Владислав В. Цикунов

Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: 0009-0008-6780-4915

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено теоретичні засади формування механізму управління енергетичною безпекою сільськогосподарських підприємств в умовах воєнного стану, зростання енергетичних ризиків та активізації процесів розвитку альтернативної енергетики. Узагальнено наукові підходи до трактування сутності поняття «енергетична безпека» та встановлено, що дана категорія поєднує економічні, організаційні, правові, технічні й екологічні аспекти забезпечення стабільного функціонування суб'єктів господарювання. Досліджено місце енергетичної безпеки в системі економічної безпеки сільськогосподарського підприємства та визначено її вплив на виробничу безперервність, фінансово-економічну стійкість, інноваційний розвиток, конкурентоспроможність і адаптацію до кризових умов. Проведений аналіз засвідчив зростання ролі аграрного сектору у формуванні експортного потенціалу України, що обумовлює необхідність підвищення рівня енергетичної стійкості аграрних підприємств. Обґрунтовано принципи та функції формування механізму управління енергетичною безпекою, серед яких ключове значення мають диверсифікація джерел енергозабезпечення, енергетична незалежність, самозабезпечення енергоресурсами, енергоефективність, комплексність управління та орієнтація на сталий розвиток. Визначено основні складові механізму управління енергетичною безпекою сільськогосподарських підприємств. Запропоновано механізм управління енергетичною безпекою сільськогосподарських підприємств, який базується на диверсифікації джерел енергопостачання, розвитку альтернативної енергетики, будівництві власних генеруючих потужностей, оптимізації витрат на електроенергію, залученні державного та міжнародного фінансування, а також впровадженні сучасних інструментів енергоменеджменту. Встановлено, що реалізація запропонованого механізму сприятиме підвищенню енергетичної незалежності аграрних підприємств, скороченню їхніх виробничих витрат та забезпеченню сталого розвитку аграрного сектору України.

Ключові слова: енергетична безпека, сільськогосподарське підприємство, аграрний сектор, альтернативна енергетика, енергоефективність, воєнний стан, енергетична незалежність, механізм управління.